

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

végzése

Az ügy száma: Gfv.III.30.157/2024/4.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Bajnok István előadó bíró

Dr. Tibold Ágnes bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

Az adós: adós1

Az adós felszámolója: felszámoló1

A felszámoló képviselője: Stajz Ügyvédi Iroda cím1

A hitelező: hitelező1

A hitelező képviselője: Molnár Ügyvédi Iroda cím2

Az ügy tárgya: vitatott hitelezői igény

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: hitelező

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 11.Fpkhf.43.020/2024/2.

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Fővárosi Törvényszék 23.Fpkh.142/2022/31.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős végzést a felülvizsgálati kérelemmel támadott, a felszámoló által vitatott hitelezői igényként beterjesztett 3.888.889 forint összegű használati díj elbírálását érintő részében – a másodfokú perköltség viselésére vonatkozó rendelkezésre is kiterjedően – hatályon kívül helyezi, és a másodfokú bíróságot ebben a körben új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A hitelező mint megrendelő és az adós mint üzemeltető között 2012. május 29-én üzemeltetési szerződés (a továbbiakban: szerződés) jött létre kavicsbánya termelési célú működtetésére. A szerződés 2018. május 25-én kelt 7. számú módosításának 3. pontja alapján a szerződés időtartama 2022. december 31. napjáig tart. A szerződés 10. pontja 15 napos felmondási idővel felmondási jogot biztosított a hitelezőnek – egyebek mellett – arra az esetre, ha az adós ellen felszámolási eljárást kezdeményeznek. A 12. pontban a meghíúsulási kötbért szabályozták.

[2] A szerződés 7. számú módosításának 13.1. pontja szerint az üzemeltető köteles kiüríteni a szerződés tárgyát képező ingatlant és azt a megrendelő birtokába visszabocsátani a szerződés megszűnésének napján, kivéve, ha a szerződés vagy a megrendelő másképpen nem rendelkezik. A 13.4. pont szerint, ha az üzemeltető nem tesz eleget a fenti pontokban foglalt visszaadásra vonatkozó kötelezettségének, köteles a további bentmaradás idejére használati díjat fizetni a megrendelő részére a késleltetett visszaadás napjaira, amely használati díj a

megszüntetés időpontjában érvényes üzemeltetési díj bruttó összegének a duplájával megegyező összeg.

[3] A szerződés 2019. január 3-án kelt 8. számú módosításának 7.2. pontja alapján az üzemeltető a megrendelő részére 25.000.000 forint + áfa üzemeltetési díjat köteles fizetni, mely 2021-ben két egyenlő részletben július 31-ig és december 31-ig volt esedékes.

[4] A stratégiailag kiemelt jelentőségű gazdálkodó szervezetté minősített adós 2021. július 1. napja óta áll felszámolás alatt.

[5] A hitelező 2021. augusztus 6-án 219.929.048 forint összegben jelentett be hitelezői igényt, melyből a szerződés alapján érvényesíteni kívánt követelése 48.949.653 forint volt, az alábbiak szerint: 2020 év első és második felére, valamint 2021 év első felére félévenként 15.875.000 forint (12.500.000 forint + áfa) üzemeltetési díj és továbbszámlázott áramdíjak a 2020. június 1. – 2021. június 31. közötti időszakra. A felszámoló 2021. szeptember 10-én értesítette a hitelezőt a bejelentett igények nyilvántartásba vételéről.

[6] A hitelező a szerződést a 2021. november 11-én kelt és a felszámolóval közölt felmondással az adós felszámolás alá kerülésére hivatkozással felmondta. Jelezte a szerződés 12.2. pontjára hivatkozva azt is, hogy meghiúsulási kötbérigényt is be kíván jelenteni, kérte továbbá a szerződés tárgyát képező bányatelek előre egyeztetett időpontban való birtokba adását.

[7] Ezután 2022. január 5-én a felszámolónak bejelentette, hogy a 2022. december 1-től december 31-ig tartó időszakra 20.637.497 forint összegű meghiúsulási kötbér-igényt kíván érvényesíteni az adóssal szemben.

[8] Mindezeket követően a hitelező a 2022. március 21-én kelt, a felszámoló által 2022. március 22-én átvett nyilatkozatával a szerződést ismételten felmondta, egyúttal részletesen előterjesztette a szerződésre alapított, a 2021. január 1. – 2021. június 30. közötti időre szóló 12.500.000 forint (I.), a 2021. július 1. – 2021. december 31. közötti időre szóló 12.500.000 forint (II.) és a 2022. január 1. – 2022. március 31. közötti időre szóló 6.250.000 forint üzemeltetési díj (III.), a 11.250.000 forint meghiúsulási kötbér (IV.) és a 2021. július 1. – 2022. január 31. közötti időre 440.157 forint áramdíj (V.), azaz összesen 42.940.157 forint követelését. A bejelentésben a követelés alapját képező számlák nettó összegét összesítette.

[9] A hitelező 2022. április 25-én a felszámolónál a 2022 márciusi felmondásra hivatkozással előterjesztette továbbá a szerződésre alapított, a 2021. november 1. – 2022. március 31. közötti időre vonatkozó 173.204 forint áramdíj (VI.) és a 2022. április 1. – 2022. április 28. közötti időre szóló 3.888.889 forint használati díj (VII.) követelését,

[10] A szerződés közvetett tárgyát képező bányaterületnek a hitelező részére történő birtokba adására 2022. április 28-án került sor.

[11] A felszámoló 2022. június 8-án a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban Cstv.) 46. § (6) bekezdése alapján vitatott hitelezői igényként terjesztette elő a bíróságnál a hitelezőnek a 2022. március 21-én kelt igénybejelentésében szereplő követeléseit, 2022. július 12-én pedig a 2022. április 25-én bejelentett követeléseit.

A hitelező kérelme és az adós védekezése

[12] A hitelező a fentiek szerint bejelentett hitelezői igénye nyilvántartásba vételét kérte.

[13] Az adós képviseletében eljáró felszámoló a hitelező bejelentett igényének egyes tételei, így a 2021. második félévre járó üzemeltetési díj (II.), a meghiúsulási kötbér (IV.), és a 440.157 forint áramdíj (V.) vonatkozásában arra is hivatkozott, hogy azok bejelentésére a Cstv. 67. § (2) bekezdése szerint irányadó 120 napos jogvesztő határidőn túl került sor. A bejelentett hitelezői igény további tételei, a 6.250.000 forint üzemeltetési díj (III.), a 173.204 forint áramdíj (VI.) és a 3.888.889 forint használati díj (VII.) tekintetében kizárólag a hitelezői igény jogalapját és összeszerűségét vitatta.

Az első- és a másodfokú bíróság végzése

[14] Az elsőfokú bíróság végzésével kötelezte a felszámolót, hogy a hitelezőt a 2021. első félévére vonatkozó üzemeltetési díj jogcímén megillető hitelezői igényt 12.500.000 forint + áfa, azaz 15.875.000 forint összegben vegye nyilvántartásba. A hitelező ezt meghaladó igényét elutasította.

[15] A hitelező fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzésének fellebbezett részét részben és akként változtatta meg, hogy kötelezte a felszámolót, a hitelező meghiúsulási kötbér címén bejelentett hitelezői igényét 11.250.000 forint összegben elismert követelésként vegye nyilvántartásba. Egyebekben az elsőfokú végzést helybenhagyta.

[16] Határozatának indokolásában rögzítette, hogy a fellebbezés nem érintette az elsőfokú végzés azon rendelkezését, mellyel kötelezte a felszámolót, hogy a hitelezőt a 2021. első félévére vonatkozó üzemeltetési díj jogcímén megillető hitelezői igényt 15.875.000 forint összegben vegye nyilvántartásba. A hitelező ezt meghaladó hitelezői igényét elutasító rendelkezés részbeni megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelem pedig nem érintette a III., V. és VI. pont alatti üzemeltetési díj és áramdíj címén előterjesztett igényeket, így ezek sem képezték a másodfokú eljárás tárgyát.

[17] Az ítéletábla teljes mértékben egyetértett a törvényszéknek a 2021. év második félévére vonatkozó üzemeltetési díj (II.) tekintetében kifejtett álláspontjával. A meghiúsulási kötbér címén érvényesített igényt (IV.) ugyanakkor 11.250.000 forint összegben alaposnak találta.

[18] A használati díj (VII.) körében a másodfokú bíróság nem osztott a hitelező azon álláspontját, mely szerint a követelés a bérlemény visszabocsátásának napján (2022. április 28.) keletkezett. Rámutatott, a felek szerződése nem rendelkezik a használati díj esedékességéről, azt azonban tartalmazza, hogy a használati díjat a birtok visszaadása iránti kötelezettség elmulasztása alapozza meg (7. számú módosítás 13.4. pont). Mivel a szerződést a hitelező felmondása megszüntette, az adós azonban a birtok visszaadása iránti kötelezettségének nem tett eleget, ezért a mulasztásával azonnal beállt a használati díj fizetési kötelezettsége. A törvényszék a felmondásra tekintettel megállapította, hogy a szerződés 2021. november 26. napján szűnt meg, amit egyik fél sem vitatott. A használati díj tekintetében a 120 napos igénybejelentési határidő ezért ettől a naptól számítandó, ennek folytán 2022. március 28-án járt le. Mivel a használati díj iránti követelését a hitelező csupán 2022. április 25-én jelentette be a felszámolónak, ez az igényérvényesítés a 120 napos jogvesztő határidőn túl történt. A hitelezői igényt (VII.) ezért el kellett utasítani.

A felülvizsgálat iránti kérelem

[19] A hitelező felülvizsgálati kérelmében a jogerős végzésnek a használati díj jogcímén előterjesztett hitelezői igény nyilvántartásba vételét elutasító része hatályon kívül helyezését és ebben a körben elsődlegesen az elsőfokú végzés megváltoztatásával a 2021. november 27. és 2022. április 28. közötti időszakra nettó 20.958.904 forint használati díj áfával növelt összegének nyilvántartásba vételére kérte kötelezni a felszámolót, másodlagosan az eljáró bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Állította, hogy a jogerős végzés sérti a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp. 2.) § (2) bekezdését, 279. § (1) bekezdését, 370. § (1) bekezdését, valamint a Cstv. 37. § (2) bekezdését és 67. § (2) bekezdését.

[20] A megjelölt eljárási szabálysértések körében arra hivatkozott, hogy az általa használati díj jogcímén előterjesztett, és a felszámoló által elbírálásra a bíróság elé terjesztett igénye tekintetében a felszámoló csak azzal érvelt, hogy e követelés jogalapja hiányzik, mivel a szerződés 2021. november 26-án megszűnt és a megszűnést követően üzemeltetés nem történt. Az elsőfokú bíróság e védekezést vizsgálva hozta meg döntését, ő maga pedig az elsőfokú végzés elleni fellebbezését az elsőfokú bíróság által kifejtett állásponthoz képest terjesztette elő, és arra hivatkozott, hogy megítélése szerint a Pp. 265. § (1) bekezdése szerint annak tényét, hogy a szerződés tárgyát képező területet az adós használta-e vagy sem, az adósnek kellett volna bizonyítania. A felszámoló a fellebbezésre tett észrevételében a használati díj tekintetében az elsőfokú bíróság előtt tett nyilatkozatait változatlan formában fenntartotta.

[21] A hitelező álláspontja szerint az ekként előterjesztett fellebbezését a másodfokú bíróság a Pp. 2. § (2) bekezdésében és a Pp. 370. § (1) bekezdésében foglaltakkal ellentétesen vizsgálta, mert a felszámolónak az ebben a körben előadott védekezése, továbbá a fellebbezési kérelem és ellenkérelem tartalma alapján a másodfokú eljárásban csak az lett volna vizsgálható, hogy a hitelező használati díj jogcímén előterjesztett hitelezői igénye jogalapjában bizonyított, vagy sem. A jogerős végzés azonban mindezekben túlterjeszkedve nem az elsőfokú végzésben foglaltak megalapozottságát vizsgálta, hanem teljesen új, az eljárásban a „felek által benyújtott dokumentumokban nem szereplő” érveket, megsértve a

Pp. 2. § (2) bekezdésében, a Pp. 279. § (1) bekezdésében és Pp. 370. § (1) bekezdésében foglaltakat.

[22] Másodlagosan, az eljárási hivatkozásai aaptalansága esetére állította, hogy a használati díj iránti igénye a szerződés tárgyát képező terület birtokának átruházása napján keletkezett. Kizárólag a szerződés szerinti terület birtokának átruházása időpontjában került ugyanis abba a helyzetbe, hogy a késleltetett visszaadás napjait és ezzel a követelésösszezszerűségét megállapítsa. A jogerős végzés ezzel ellentétes következtetése a felek közötti szerződés téves értelmezésén alapul, ezért a használati díj iránti követelését sem elkéssetten jelentette be.

[23] Az adós képviselőjében eljáró felszámoló a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős végzés hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[24] A Kúria előjáróban rögzíti, hogy a hitelező felülvizsgálati kérelmében a jogerős végzésnek a használati díj címén előterjesztett hitelező igénye nyilvántartásba vételét elutasító rendelkezését támadta, és felülvizsgálati kérelmében „20.958.904 forint használati díj áfával növelt összegének nyilvántartásba vételét” kérte. Ezzel kapcsolatban a Kúria hangsúlyozza, hogy a vitatott hitelezői igény elbírálása iránti eljárás kereteit a felszámoló jelöli ki azzal, hogy milyen igényt terjeszt a bíróság elé elbírálásra. Az adott ügyben a felszámoló a hitelezőnek – egyebek mellett – a 3.888.889 forint használati díj (VII.) követelését terjesztette vitatott hitelezői igényként elbírálásra a bíróság elé, következésképp az eljáró bíróságok is csak erről dönthettek. Ezért a felülvizsgálati kérelem sem terjedhet ki az így beterjesztett hitelezői igénytől tény-, illetve jogalapjában vagy összezszerűségében eltérő követelés elbírálására. Ennek körében figyelemmel kellett lenni arra is, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelöltekkel részben azonos időszakra vonatkozóan a hitelező korábban üzemeltetési díj címén jelentett be igényt, amelyet a felszámoló ugyancsak előterjesztett vitatott igényként elbírálásra, azonban e követelést az elsőfokú bíróság elutasította, az elsőfokú végzést pedig e részében a hitelező nem támadta fellebbezéssel, tehát ez a követelés már a másodfokú eljárásnak sem képezte tárgyát. Az elsőfokon jogerősen elutasított igényt a hitelező jogszerűen a jogcím módosításával sem érvényesítheti a felülvizsgálati eljárásban.

[25] A fentiek alapján a hitelező felülvizsgálati kérelme is csak akként volt értelmezhető és elbírálni, hogy annak tárgyát a felszámoló által használati díj (VII.) jogcímén elbírálásra előterjesztett 3.888.889 forint összegű vitatott hitelezői igénye képezte, egyebekben a Kúria a jogerős végzést nem bírálhatta felül.

[26] A Kúria a jogerős végzést a felülvizsgálati kérelemmel támadott – a fentiek szerint meghatározott – részében a Cstv. 6. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az abban megjelölt okokból az alábbiak szerint jogszabálysértőnek találta.

[27] A felszámolási eljárásban a hitelezői igény bejelentésének és nyilvántartásba vételének rendjét, továbbá a felszámoló ezzel kapcsolatos eljárását, feladatait a Cstv. részletesen szabályozza [Cstv. 28. § (2) bekezdés f) pont, 37. § (1)-(2) bekezdés, 46. §, 67. § (2) bekezdés]. E szabályozás lényege szerint a hitelezőnek legkésőbb a jogvesztő határidőben be kell jelentenie a bejelentésköteles követelését, és egyúttal be kell fizetnie a regisztrációs díjat és a költségátalányt. Ha a felszámoló úgy ítéli meg, hogy hitelező a jogvesztő határidőn túl jelentette be követelését, a követelés nyilvántartásba vételére és vitatott igényként elbírálás végett a felszámolást lefolytató bíróság elé terjesztésére nem kerülhet sor. Tájékoztatnia kell csupán a felszámolónak a hitelezőt arról, hogy elkészttsége miatt a követelést nem veszi nyilvántartásba. Ha a hitelező nem ért egyet a felszámolónak a jogvesztő határidő túllépésére vonatkozó álláspontjával, a felszámoló intézkedésével szemben a Cstv. 51. §-a alapján kifogással élhet.

[28] Ha a hitelezői igényt a jogvesztő határidőn belül jelentették be, a felszámoló megvizsgálja a követelést jogalapját, illetve összegében. Ha e körben a követelést vitatja, úgy vitatott igényként veszi nyilvántartásba, és a Cstv. 46. § (6) bekezdése alapján haladéktalanul beterjeszti elbírálásra a bírósághoz. A vitatott hitelezői igény elbírálására irányuló eljárásban a bíróság a követelés jogalapjának, illetve összegének vizsgálata alapján megítéli, hogy az a hitelezőt megilleti-e.

[29] Helyesen állította a hitelező felülvizsgálati kérelmében, hogy a használati díj iránti követelés (VII.) esetében a felszámoló nem hivatkozott arra, hogy ezt az igényt a jogvesztő határidő elteltét követően jelentették volna be. A felszámoló ugyanis jogalapjában vitatta a követelést, ezért terjesztette be vitatott igényként elbírálás végett a bírósághoz.

[30] Az előzőekben kifejtettekből következően a felszámolónak az elkészttségre alapított védekezése nem is lehetett, hiszen ennek a kérdésnek a megítélése nem a Cstv. 46. § (6) bekezdése szerinti eljárásra tartozik.

[31] Helytálló volt a hitelező azon hivatkozása is, hogy a vitatott igényt érdemben a felszámoló védekezésének keretei között kell elbírálni, mint ahogy a másodfokú érdemi döntés kereteit is meghatározza a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem. Helyesen utalt e körben a hitelező a rendelkezési elv szabályára [Pp. 2. § (2) bekezdés]

[32] A Kúria mindezekkel összefüggésben megjegyzi, hogy ha a bíróság azt észleli, hogy a felszámoló tévesen terjesztette elé a Cstv. 46. § (6) bekezdése alapján a követelést, mert az nem is képezheti a vitatott igény elbírálására irányuló eljárás tárgyát, a követelés érdemi elbírálására nem kerülhet sor.

[33] A másodfokú bíróság tehát lényeges eljárási szabálysértéssel döntött a követelésről. A felülvizsgálati kérelem másodlagos hivatkozásainak vizsgálata mindezekre figyelemmel szükségtelen volt..

[34] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős végzés felülvizsgálati kérelemmel támadott részét a Cstv. 6. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 424. § (3) bekezdése alapján

hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot ebben a körben új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[35] A megismételt másodfokú eljárásban a másodfokú bíróságnak a fentiekre figyelemmel kell elbírálnia a felülvizsgálati kérelemmel érintett, VII. szám alatti követelés vonatkozásában az elsőfokú végzés elleni fellebbezést.

[36] A felülvizsgálati eljárásban felmerült költségek összegének a Pp. 424. § (4) bekezdése szerinti megállapításáról a Kúria nem rendelkezhetett a Cstv. 6. § (3) bekezdése, és a Pp. 405. § (1) bekezdése és 364. §-a folytán alkalmazandó Pp. 82. § (3) bekezdése alapján, mert a felülvizsgálati eljárási költségeit sem a hitelező, sem az adós szabályosan nem számította fel. Mindegyikük csupán a felülvizsgálati eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjat jelölte meg – összegének meghatározása nélkül – érvényesíteni kívánt felülvizsgálati költségként. Ugyanakkor a hitelező a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2. § (1) bekezdése alkalmazását úgy kérte, hogy nem csatolt megbízási szerződést, és annak tartalmára sem utalt. Az adós pedig szintén az érvényesíteni kívánt ügyvédi munkadíj összegének megjelölése nélkül az IM rendelet „3. § (2) bekezdés a)-b) pontjai, és (4)-(5) bekezdése szerinti ügyvédi munkadíjra tartott igényt”, ami a jelen eljárásban nem volt értelmezhető, tekintettel arra, hogy a felszámolási eljárásban a pertárgy értéke nem állapítható meg. A fentiek alapján nem volt megállapítható, hogy az eljárásban részes felek milyen összegű ügyvédi munkadíjat kívántak felszámítani a felülvizsgálati eljárásban, az ekként felszámítani elmulasztott költséget ezért a javukra figyelembe venni nem lehetett.

[37] A végzés ellen a felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdése zárja ki.

[38] A Kúria tárgyaláson kívül hozta meg a határozatát.

A határozat elvi tartalma

[39] A vitatott hitelezői igény elbírálására irányuló eljárás tárgyát annak elbírálása képezi, hogy a követelés jogalapjában, illetve összegében megalapozott-e.

Az alkalmazott jogszabályok

[40] A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 46. § (6) bekezdése, 51. § (1) bekezdés.

[41] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 2. § (2) bekezdés, 342. §, 370. § (1) bekezdés.

Budapest, 2024. december 3.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István s.k. előadó bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró